

SVENSK BEREDSKAP

UNDER årets första månad har — åtminstone när detta skrives — det europeiska läget petrificerats. På den västra fronten har kriget blott till sjöss blivit intensivt; nerv- och uthungringskriget har hittills fått ersätta världskrigets människostorslakt, utan att man därför kan tala om några mänsklighetens humanitära framsteg. I det explosiva Svartahavsgebitet — kanske det nya krigets nyckelområde — har den fasansfulla jordbävningen i Anatolien utgjort den enda händelsen; men kanske är general Weygands vistelse i Turkiet ett varsel om fransmännens nervöst aktiva intresse för en ny Salonikiexpedition, varigenom vår världsdel skulle utsättas för samma korsdrag, som förra gången var ett led i ententestrategien. Faran för att de krigförande i samband med det rysk-finska kriget skulle vilja förvandla Norden till den stora valplatsen synes för tillfället ha dragit förbi; men den kan återkomma snarare än man anar och då i ultimativ form.

Finlands folk håller alltså ut med en tapperhet, dödande för fiendens masshärar och odödlig inför historien. Ju längre kriget rasat, desto starkare rustad har den själlösa ryska hären visat sig vara och desto övermänskligare prövningar ställas de finländska försvararna inför. Och i försvaret skall man ej glömma den osedvanligt lyckligt sammansatta trio, som nu länkar Finlands öden; den värtalige bonden-presidenten Kallio, med sina rötter djupt ned i finskt folkstyre; den beprövade fältmarskalcken Mannerheim och den samlande, eminent skicklige statsministern Ryti. Man vill tro, att Finlands armé under vintern och vårlossningen skall motstå det tätande trycket och att den beramade internationella flyghjälpen skall anlända innan ryssarnas allt planmässigare terrorkrig i luften hunnit föröda landet. Men ingen törs hänge sig åt en blind förtröstan på Finlands »hårdhet» mot olyckor och slag, i synnerhet om den nödvändiga främmande hjälpen skulle utebli.

Även i Sverige har läget under den sista månaden varit status quo. Men strömmarna under ytan tyda på att en väckelse gått

genom folket. Nationalinsamlingen för Finland växer sakta men desto säkrare i höjden, och näringslivets 62-miljonersgåva saknar motstycke i den internationella hjälpverksamheten. Det spontana trettondagsarbetet och den organiserade frivilliga månatliga självbeskattningen till Finlands förmån visa allt utom artificiell medkänsla. Annat helt visst betydelsefullt bistånd har lämnats i det tysta inom den svenska neutralitetspolitikens ram. Och de första frivilligkontingenterna ha anlänt till ort och ställe, beledsagade dit av ett till kanske 99 procent enigt folks tacksamhet och beundran. Fyra unga tappra svenska flygare gingo det oblidkeliga ödet redan i sin första strid till mötes. Den svenska fronten har ej i mannaminne varit fastare än nu. Låt oss icke inregistrera detta och Sveriges hjälp åt Finland som självberöm, ty »Finlands sak är vår». Men låt oss öppet tillstå, att denna regeneration inger berättigad tillförsikt inför en oviss och otrygg framtid.

Genom hr Sändlers remissdebattsanförande — som oratorisk prestation ett av de märkligaste riksdagstalen på länge — blev Sveriges hållning till sist även en öppen riksdagsfråga, ej som hittills blott ett utrikesnämndsärende och ett ständigt tema vid diskussionerna man och man emellan. Även de många, som i svensk-finländska frågan helt stå på samma grund som hr Sandler, måste dock konstatera, att han egen uppläggning av ämnet begränsade hans framgång till det retoriska. Det mål, den svenska utrikespolitiken enligt hans mening borde uppställa, formulerades alltför oklart, och hans egen teckning av den tidigare förda nordiska politiken var dessutom icke invändningsfri. Hade han koncentrerat hela sin kraft och auktoritet enbart på att stödja de mest aktiva inom och utom regeringen, skulle han utan tvivel ha nått en vida starkare effekt och utom regeringen genast återvunnit den centrala plats i svensk politik, han länge haft inom regeringen.

Vad hr Sändlers uttalanden om Ålandsfrågan beträffar måste det vara evident, att de, som hela tiden stödde hans politik, icke uppfattade den s. k. Stockholmsplanen som militärallians. Någon opinion för att via Ålands befästande binda Sverige som garant för Finland — på samma sätt som exempelvis England band sig vid Polen — har aldrig funnits i Sverige, icke ens i de mest finlandsvänliga kretsarna. När det gällt Åland och andra nordiska frågor har det alltid ansetts att Sverige bevarat fri prövningsrätt alltefter omständigheterna. Endast framtiden kan utvisa, om Sverige vid det tillfälle i höstas, då Finland begärde

svensk medverkan till Ålandsöarnas försvar, gjorde rätt i att svara nekande; för närvarande kan man blott fastslå, att Sveriges avböjande hållning hittills icke haft betydelse för utgången av krigshändelserna. Med fog kan däremot sägas, att Ålandsfrågan — trots många uppmaningar — upptogs för sent till behandling av den svenska regeringen; det fanns gott om år för att befästandet skulle ha kunnat ske före det Litvinov—Molotovska systemskiftet. Vidare hade det i fjol våras sannolikt varit klokast — såsom också påyrkades från åtskilliga utanför regeringen — att trots Moskvas hållning resolut fullfölja planen, innan ännu det väntade kriget utbrutit. Skäl talade också för att Sverige gemensamt med Finland skulle ha militariserat ögruppen omedelbart vid krigsutbrottet i augusti, innan Sovjet yppat sina baltiska planer och sålunda ej ens till skenet kunnat misstänkliggöra våra syften. Och slutligen: om hr Sandler i sin Ålandspolitik inlade något mera bindande än man trott, hur rimmade sig därmed den försvarspolitik, han som stats- och utrikesminister fört eller ansvarat för?

Hr Sandler använde det starka uttrycket förnedringens tid om den förra regeringens nordiska politik vid den tid, han själv avgick. Hans sista replik däremot utmynnade i en tillönskan om god fortsättning för den hjälppolitik, som samlingsregeringen nu för. Ergo måste samlingsregeringens tillkomst ur finlandshjälpens synpunkt ha varit till gagn. Därför ter det sig ganska paradoxalt att hr Sandler och kanske någon annan starkt positivt finlandssinnad kollega till honom demissionerade, medan ljummare ledamöter finga kvarstå. Otivelaktigt visade regeringen i början av december i vissa hänseenden svärförklarlig tveksamhet, och genom olika olyckliga uttalanden, liksom genom sin då alltför långt drivna »mörkläggning» av opinionen begick den psykologiska felgrepp, som måste väcka irritation. Den gamla regeringen tycktes ej genast ha förstått att folket inför det ryska överfallet omöjligen kunde stå kallt; den borde tvärtom ha varit tacksam för att i sin lätt missförstådda hjälppolitik kunna påräkna stödet av en fri och orädd och vägröjande opinion. Och även den nuvarande regeringen måste besinna, att förtroendet för densamma i vida kretsar är villkorligt, d. v. s. är förknippat med att ingen åtgärd nu eller framdeles underlåtes, som kan rädda Finlands och Nordens sak. I förlitande härpå vill man vänta och se, med blicken riktad framåt och öppen för alla eventualiteter, allt medan vår militära och ekonomiska beredskap oavlåtligt stärkes.